

जीत मां जीत जले

BHARATIYA SINDHU SABHA NEWSLETTER

505, Shree Prasad House 35th Road, Bharatiya Sindhu Sabha Chowk,
Bandra (W), Mumbai – 400050. Price : Rs. 2/-
Tel.: 68977444, 26488240

Volume 26 / No. 03

MAY 2021

Website: www.bharatiasindhusabha.org E-mail: bssmumbai@gmail.com

Date of Publishing : LAST WORKING DAY OF THE MONTH

JAMNADAS CHANDNANI, Ex-SEM.

***A good teacher is one who is still
learning by himself / herself”
- By Rabindranath Tagore.***

As humans have spread across the world, so have infectious diseases. Even in this modern era, outbreaks are nearly constant, though not every outbreak reaches pandemic level as the Novel Coronavirus (COVID-19) has.

In the realm of infectious diseases, a pandemic is the worst case scenario. When an epidemic spreads beyond a country's borders, that's when the disease officially becomes a pandemic.

The course of human history has been shaped by infectious diseases, and the current crisis certainly won't be the last time as is obvious from history.

This has prompted fundamental shifts in peoples' interactions and experience with economic, cultural, artistic, religious, philosophy, and politics.

This has led to severe financial disappointments, illnesses and deaths.

The Renaissance period, which encouraged humanism and learning, soon followed.

The Mother of All Pandemics is 100 Years Old (and Going Strong).

A year of terror and a century of reflection: perspectives on the great influenza pandemic of 1918–1919.

A unique characteristic of infection was its tendency to kill healthy adults between the ages of 20 and 40, similarly, we are facing Covid 19 second wave now.

Clearly, our medical and scientific understanding of the 'flu in 1918 made it difficult to combat. However, public health interventions, including quarantine, the use of face masks and bans on mass gatherings helped limit the spread in some areas, building on prior successes in controlling tuberculosis (T.B.), cholera and other infectious diseases.

In some cities, mass gatherings were banned, and schools, churches, theatres, dance and pool halls closed.

Face masks and hand hygiene were popularised and sometimes enforced in cities.

This was tightly enforced in some jurisdictions by police officers issuing fines, and at times using weapons.

How ongoing COVID-19 will reshape our culture, and what unexpected influence it will have for generations to come is unknown. There are already clear economic changes arising from this outbreak, as some industries rise, others fall.

COVID-19 may permanently normalise the use of virtual technologies for socialising, business, education, healthcare, religious worship and even government.

A crucial lesson of earlier history, is the need for sustained investment in research of infectious disease vaccine for treatment to navigate such threats current and the future repetition of threat.

There are frantic national and global efforts to produce vaccines and spare no time and effort to ensure to produce in sufficient scale, and to go to the places of need – in all our interests and other countries.

In many ways, it is all about India trying to battle pandemic. The country has succeeded in defeating polio, combating small pox, successfully controlling the spread of HIV/Aids, and more recently H1N1 with rigorous surveillance, sharp identification of vulnerable people, targeted intervention, and is seriously engaged with the private sector to prevent disease spread.

Some precautionary measures to practise:

As India struggles to contain a second wave of the COVID-19 pandemic, its vaccination drive is threatening to fall apart. While the government has decided to shore up the country's vaccine manufacturing capacity,

“The Central government's Atmanirbhar Bharat 3.0 Mission COVID Suraksha has taken a significant step on priority towards augmenting development and production of indigenous COVID vaccines in the country;

PM Modi announced that a key demand of the states has been accepted to allow them to use 50% of the State Disaster Response Fund (SDRF) to combat coronavirus. to make available more funds to the states.

Down To Earth is a product of our commitment to make changes in the way we manage our environment, protect health and secure livelihoods and economic security for all. We believe strongly that we can and must do things differently. We believe information is a powerful driver for the new tomorrow.

The COVID-19 situation clearly shows that countries — and not pharmaceutical companies only — need to play a pivotal role. This lesson must not be forgotten. The world cannot wait for another pandemic to repeat the same mistakes.”

Hand hygiene: Hand washing with soap and water remains a sensible strategy for hand hygiene in non-health care.

Use Hand sanitizer

Use personal protective equipment (e.g., gloves, masks, eye wear).

Keep Clean and disinfected environmental surfaces.

Practice respiratory hygiene

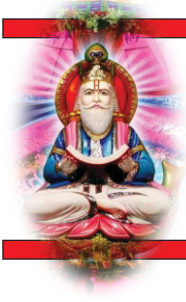
Maintain Social distancing (Atleast 1 meter away)

The reality is that virtual meetings are becoming important as our work environment moves from office space to cyberspace.

The best way is to stay united” through Cyberspace.

Stay informed and follow advice given by your healthcare provider.

**Stay at Home. Stay Safe.
Help yourself. Help Others.**

झूलण जे दर ते

राधाकृष्ण भागिया भागुनि वारो

१० सालनि जो महेश पंहिंजी ७ सालनि जी भेण दुर्गा ऐं माउ सां गडु बाजार मां थी घरु वजी रहियो हुओ. वाट ते हिक चर्च अची रही हुई. माणसि महेश ऐं धीउ खे चयो, हलो त चर्च मां थींदा, फादर सां मिलंदा, पोइ था घरु हलूं. महेश यकिदमु माउ खे चयो त थोरो अगियां ई त साई झूलेलाल जो मन्दिर आहे. चर्च मां न, मन्दिर मां थींदा था हलूं. माणसि गुसे में धीउ खे पाण डांहुं छिकीदे चयुसि, 'पादरी तमामु सुठो आहे, क्राईस्ट बि असां ते कृपा कंदो. पहिरीं त महेश अन्दरि वजणु न पिये चाहियो, पर वरी सोचियाई डिसां त सहीं त पादरी छा थो करे. अन्दरि वजी माणसि त पहिरीं क्राजईस्ट जे क्रॉस अगियां बीठी. सिरि झुकाए वरी हथनि सां छातीअ ते कुछु कयाई ऐं बारनि खे वठी पादरीअ अगियां बीठी. पादरीअ बाइबल संदसि मथे ते छुहायो. बाइबल मां कुछु पढ़ियो, कुछु रुपया माणसि जे हथ ते रखिया ऐं पोइ बारनि खे बि सडियाई. बैग मां क्राईस्ट जा ब्र सुहिणा लॉकेट कठी बारनि डांहुं वधाईदे खेनि गले में पाइण लाइ चयाई. महेश भेण खे छिके हिकु कदमु पुठियां थी पादरीअ खे चयो, 'असां वटि पंहिंजो भगवानु आहे, इहो न खपे. इएं चई गले मां भगवान झूलेलाल जो हारु कठी डेखारियाईसि. पादरी वाइडो थी वियो पर वरी बि चयाईसि, 'क्राईस्ट तव्हां जी जाम भली कंदो'. महेश यकिदमु चयो, फादर, अजु असां सिन्धी हिन्दू जीअरा आहियूं छो त भगवान झूलेलाल असां खे बचायो न त त मुस्लिमान मिरख बादशाह

सभिनी सिन्धी हिन्दु खे माराए छडे हा. पादरी बार खे बुधी वाइडो थी वियो.

महेश लगुभगु ज़ोरीअ भेणु ऐं माउ खे वठी घर डांहुं रवानो थियो ऐं वाट ते झूलेलाल मन्दिर मां थींदो वियो. घरु पहुची माणसि महेश खे दड़िका डिना. "तोखे खबर आहे तुंहिंजे पीउ जी नई रिकशा वठण लाइ बैंक लोन लाइ गैरन्टीअ जो बन्दोबस्तु बि हिन फादर कयो आहे ऐं मुंहिंजे दवाउनि जा पैसा बि हू डींदो आहे." महेश खे माउ जा बोल तमामु खराबु लगा. माणसि क्षयुसि त ईदड़ आरितवार ते असां सभु क्रिस्चिन थींदासीं. महेश खे गुसो अची वियो, हुन ज़ोर सां माउ खे चयो, "असां जो भगवानु त झूलेलाल आहे, असां बई भाउ भेण क्रिस्चिन कंहिं बि हालत में न थींदासीं."

महेश जंहिं स्कूल में पढ़ंदो हुओ, उन स्कूल में धीरजकुमार नाले २८ सालनि जो जुवानु, उत्साही, चरित्रवानु विद्वानु मास्तरु पढाईदो हुओ. हू बियें टियें डींहुं कुछु चुस्तु ऐं सम्झू बारनि खे मोकल खां पोइ कलाकु खनि पाण सां गडु विहारे, हिमथ, महानु चरित्र, धर्म ऐं पढाईअ जूं गाल्हियूं बुधाए उन्हनि खे महानु बनाइणु चाहींदो हुओ. छंछर ऐं आरितवार डींहुं उन्हनि खे मैदान ते घुराए उन्हनि खे रांदियूं ऐं योगा कराईदो हुओ ऐं सुठनि संस्कारनि जूं गाल्हियूं बुधाईदो हुओ. हिन शिक्षक ई हिननि बारनि खे बुधायो हुओ त जीअं असां जंहिं पीउ जे घर में जनमु वठंदा आहियूं, उन खे ई पंहिंजो पीउ चवंदा आहियूं. बियनि खे भली छा बि चऊं, पर पंहिंजो पीउ न चवंदा आहियूं, तीअं असां जंहिं बि धर्म में जनमु वठंदा आहियूं, उन खे ई पंहिंजो धरमु चवंदा आहियूं. बियनि धरमनि खे इजत डींदा आहियूं. पंहिंजे धरम ते असीमु श्रधा रखंदा आहियूं.

.जीअं कंहिं बि लालचि में पीउ न बदलिबो आहे, तीअं कंहिं बि मजबूरीअ ऐं लालच में पंहिंजे परमात्मा जो डिनलु धरमु बि न बदिलाइबो आहे. जीअं पीउ बदलण वारे लाइ वडी खराबु गारि ऐं गंदो अखरु आहे, तीअं धरमु बदलाइण वारो बि वडे पाप जो भागी थींदो आहे.

इहा गाल्हि महेश जे मन में वेहिजी वई हुई. इनकरे ई हुन माउ खे चयो त हूबई भेण भाउ कंहिं बि हालत में क्रिस्चिन न थींदा. उहो छंछर जो डींहुं हुओ. शाम जो शिक्षक धीरजकुमार सां मिलण वारो हुओ. हुन खे पक हुई त ईदइ हफते संदसि घर में धरम परिवर्तन जे बारे में कुछु न कुछु थींदो. उन खां अगु हूकुछु न कुछु करणु पिये चाहियो. इन करे शाम जो महेश मैदान में शिक्षक धीरजकुमार सां मिलण हली वियो. हुन शिक्षक खां अलगु वक्तु वरितो. हुन सर खे सजी गाल्हि करे बुधाई. ईदइ हफते छा थो थी सघे, उहो अंदाजो पिणि बुधायो. बिन्ही विचारनि जी डे वठि कई. शिक्षक कुछु सलाहूं हुन खे बुधायूं, पोइ बई घरि हलिया विया.

आरितिवार जे डींहुं महेश जे घरि खिटिपिटि हलंदी रही. माणसि ज़िद ते हुई त हूअ कीअं बि घर में क्राईस्ट जो पुतिलो आणींदी ऐं घर जा सभु भाती क्रिस्चिन थींदा.

बिये डींहुं महेश स्कूल मां आयो ऐं शाम जो निंड करे उथियो त डिठाई त माणसि मन्दिर में रखियल झूलेलाल जी मूर्ति ऐं मन्दिर जे पूजा जो सामानु हिक पासे बॉक्स में रखियाई ऐं रसीअ सां बुधाई ऐं पोइ महेश खे चयाई, “बुधु महेश, बिनि टिनि डींहनि खां पोइ फादर ईदो, क्राईस्ट जी मूर्ति हिते रखंदो, बाईबल मां कुछु पढ़ंदो ऐं असांखे क्रिस्चिन कंदो. तूं ही बॉक्स खणी वजी पिपल जे वण हेठां रखी अचि या उल्हास नदीअ में वहाए छडि.” महेश खे लगो त हू न खणी वेंदो त

माणसि पाण वजी नदीअ में वहाए ईदी. हुन बॉक्स खंयो ऐं माउ खे चयो, “ मां वजां थो पर जंहिं घर में मुंहिंजे भगवान झूलेलाल लाइ जगुह कोन्हे, उन घर में मां वापसि कोन ईदुसि. हीअ मूर्ति मां झूलेलाल मन्दिर जे पिपल जे हेठां रखंदुसि. इएं चई महेश तमामु तकिडो बॉक्स खणी उतां निकिरी वियो.

मन्दिर पहुची हुन पूजारीअ सां सजी गाल्हि करे चयाईसि त रात जो पक मुंहिंजी माउ मूंखे गोल्हण ईदी. तव्हां चइजोसि मां कंहिं दोस्त जे घरि सुम्हण हली वियो आहियां ऐं सुभाणे सुबुह जो नवें बजे हिते ईदुसि, जे कुछु चवणो हुजेसि त हिते अची मिले. ही बॉक्स मां हिते लिकाए रखी थो वजां. इएं करे हू उतां निकिरी वियो. हू उतां वजी शिक्षक सां मिलियो. हुननि कुछु फैसिलो कयो. मास्तर दोस्त जे घरि हुन जे रोटी ऐं सुम्हण जो बंदोबस्तु कयो. रात जो डहें बजे ताई महेश जडहिं घरि न आयो त माणसि घोट खे वठी झूलेलाल जे मन्दिर में आई. पूजारीअ खां पुछण ते खेनि उहा गाल्हि बुधाई, जेका महेश खेसि चई वियो हुओ. माणसि खे चिंता त ज़रूरु लगी, पर बिये डींहुं सुबुह जो मिलण जो सोचे घरि हली वई. बिये डींहुं सुबुह जो नवें बजे महेश हिक दोस्त खे वठी मन्दिर में अची पहुतो. एतिरे में माणसि ऐं पिणसि अची पहुता ऐं खेसि घरि हलण लाइ चवण लगा. महेश ज़ोर सां चयुनि जेसीं भगवान झूलेलाल जी मूर्ति घर में कोन ईदी तेसीं मां घरु कोन हलंदुसि. माणसि ऐं पिणसि बई बाहुनि खां पकिडे खेसि घर ड़ांहुंछिकण लगा. महेश छिकिजंदो वियो, पर ज़ोर ज़ोर सां चिलाइण लगो, “मां क्रिस्चिन न थींदुसि, झूलेलाल जी जय” एतिरे में स्कूल जा बिया बार बि उते अची पहुता ऐं ज़ोर ज़ोर सां चवण लगा, “असां क्रिस्चिन न थींदासीं, झूलेलाल जी जय.....” घर वटि पहुची महेश झटिको डई बाहूं छडायूं. घर बाहिरां ठहियल थले

ते वेही रहियो ऐं वरी ज़ोर सां चवण लग्गो, “असां क्रिस्चिन न थींदासीं ऐं संदसि भेण दुर्गा बि पासे में अची वेही रही. “धरमु बदिलाइण खिलाफु बुख हड़ताल” हिकु छोकियो वियो ऐं किथां लिखी खणी आयो, “धरमु बदिलाइण खिलाफु बुख हड़ताल” ऐं अची भिति ते चिपिकायाई. माणू जमा थींदा विया, पुछण ते स्कूल जा बार खेनि बुधाईनि पिया त पादरी हिन सजे घर खे क्रिस्चिन करणु पियो चाहे, माइट मजी विया पर बारनि खे कबूलु कोन्हे ऐं बुख हड़ताल ते वेठा आहिनि. गाल्हि बाहि वांगुरु सजे शहर में फहिलिजी वई. सजे शहर जा माण्हू, मुखी, संत, वकील, वापारी ऐं जुवान कठा थियण लग्गो, मास्तरु साहिबु बि हिक शाहूकार दोस्त सां पहुची वियो. होडाहं पादरीअ खे सजी खबर पइजी वई. हू डिजी वियो त किथे लश्रशसरश लेपींशीळप जे केस में फसी न पवे. हुन महेश जे माउ खे नियापो मोकिलियो त हू संदनि धरमु परिवर्तनु बिलकुलु कोन कंदो. महेश जी माउ डुकंदी बाहिरि वई ऐं चयाई त असां क्रिस्चिन कोन थींदासीं. तव्हां दुर्गा ऐं महेश खे चओसि त बुख हड़ताल खतमु कनि ऐं घरि हलनि. मास्तरु महेश वटि वियो ऐं कुछु गाल्हायाऊं. पोइ मास्तर साहिब माणसि ऐं माणहुनि डांहुं निहारींदे चयो त महेश चवे थो त हू सभु सजी राति हिते ई सुम्हंदा. बुख हड़ताल सुभाणे तडहिं खतमु थींदी, जडहिं सुभाणे इजत सां भगवान झूलेलाल जी मूर्ति वरी घर में ईदी. सभिनी झूलेलाल जी जय करे हा कई. माण्हू बिए डींहुं अचण जी हा करे हलिया विया. शागिर्द घर वजी विहाणो चादर खणी आया ऐं उते अची सुम्ही पिया. मास्तरु धीरजकुमार बि विहाणो चादर घुराई ऐं शागर्दनि सां गडु सुम्ही पियो. सुबुह जो उथी सभु झूलेलाल मन्दिर पहुची विया. हज़ारें माण्हू अची विया हुआ. मन्दिर जे साईंजिनि बहिराणो तैयारु रखियो हो, विच में महेश जे

घर जी झूलेलाल जी मूर्ति सजायल रखी हुई. साईं पूजारी साहिब शहनाई बि घुराई. बहिराणो महेश जे मथे ते रखियो वियो. बसि, पोइ त शहनाईअ जे सुर ते सभु छेज ऐं झुमिरि हणंदा खुशीअ में भगवान झूलेलाल जी जयकार कंदे महेश जे घर डांहुं वधिया. थोरी देरि में बहिराणो अची घरि पहुतो. मन्दिर जे पूजारीअ विधिअ सां पलौ पाए मूर्तिअ जी स्थापना कई. मन्दिर जो सुखो सेसा बारनि खे खाराए संदनि हड़ताल पूरी कराई. सभिनी खे सुखो सेसा डिनो वियो. सभई खुशि आनंद में हुआ. महेश जी माउ मास्तर साहिब खे चयो त आँटो रिक्षा जी गारंटी फादर डियारी आहे, हाणे आँटो त ज़ब्तु थी वेंदी. पासे में मास्तर साहिब जो दोस्तु बीठो हो, उन चयो चिन्ता न करियो गारंटी मां डींदुसि. बिये दोस्त चयो त महेश रोजु शाम जो मुंहिंजे दुकान ते कलाकु ब्र कमु करे त मां सुठी पघार डींदोमांसि.

हिक वकील चयो त अचो गडिजी “धरमु बचायो संघ” नाले संस्था ठाहियूं ऐं मिली कमु कयूं. यकिदमु ब्र वकील, ब्र-टे वापारी, हिकु डॉक्टरु ऐं कुछु जुवान उन जा मेम्बर थिया. हिननि बारनि जी हिमथ वडो कमु कयो. धरम परिवर्तन जा केस घटिजी विया. “धरमु बचायो संघ” वधी वियो ऐं धरम वापिसी ऐं शुधीकरण जा कम बि करण लग्गो.

भारतीय सिन्धू सभा न्यूज़ लेटर आजीवन चंदो

न चाहींदे बि भारतीय सिन्धू सभा न्यूज़ लेटर जो आजीवन चंदो हाणि १ मई २०२१ ई. खां वठी रु. १०००/- कयो थो वजे. पेपर, छपाई ऐं ट्रांसपोर्ट जे वधियल अघनि करे मजबूर थी इहो कदमु खणी रहिया आहियूं.

भारत माता की जय

हिन शौर्यघोष में माता जो मतिलबु छा ?

१५ आगस्ट ते सजे भारत में आज्ञादीअ जो जशनु मल्हायो वेंदो आहे. दिल्लीअ जे लाल किले तां भारत जो राष्ट्र ध्वज लहिरायो वेंदो आहे. प्रधान मन्त्रीअ जे भाषण खां पोइ जय हिन्द, भारत माता की जय जो जयघोष कयो वेंदो आहे. भारतीय फौज में बि भारत माता की जय जो शौर्य घोष कयो वेंदो आहे. सुवालु आहे त इहा भारत माता केर आहे? इन ते थोरो मननु कयूं.

असां पंहिंजी सगोरी सिन्ध लाइ मुंहिंजी जीजल सिन्ध शब्द प्रयोग में आणींदा आहियूं. होडाहं सिन्ध में जीए सिन्ध चई माण्हू हिक बिए खे खीकारींदा आहिनि. गुजरात में रहन्दइ गुजराती पंहिंजी गुजरात लाइ जय गरवी गुजरात, महाराष्ट्र में जय महाराष्ट्र जा त बंगाल में शोनार बोंगला चई पंहिंजी मातृभूमीअ लाइ गर्व महसूस कंदा आहिनि.

गुजरात जो हिकु वडो विद्वान, बैरसटरु, लेखक ऐं भूतपूर्व राज्यपाल श्री कनैयालाल माणेकलाल मुन्शी थी गुज़िरियो आहे. हिक दफे हुन पंहिंजे गुरूअ महर्षि अरविंद खां कंहिं प्रसंग ते सुवालु पुछियो. “कंहिं रवाजी माण्हूअ खे राष्ट्रप्रेमी थियण लाइ छा करणु खपे?”

हीअ घटना सन् १९०५ ई जी आहे जडहिं ब्रिटिश हिन्द मथां हकूमत जूं वागूं संभालींदइ वाइसराइ लॉर्ड कर्जन पंहिंजी ‘फूटि विज्ञो ऐं राजु करियो’ 'Divide and Rule' जी नीतीअ अनुसारु बंगाल जा बू हिंसा कया हुआ. प्रजा में ज़बरदस्तु आक्रोश पैदा थियो हुओ,

महर्षि अरविंद पंहिंजे शिष कनैयालाल मुन्शीअ जे सुवाल जो जवाबु डियण वक्ति भित ते टंगियल अखंड भारत जे नक्शे तर्फु इशारो कंदे चयो:

“ हिन नक्शे में माण्हुनि खे जडहिं भारत माता जो दर्शनु थियण लगंदो, तडहिं हुननि में राष्ट्रप्रेम जो गुणु पंहिंजो पाण पैदा थींदो.”

बिल्कुलु सचु ! जनमु भूमीअ खे जननीअ तरीके न डिसंदासीं तेसिताईं उन जो महत्व ज़मीन जे हिक टुकिडे खां वधीक न लेखियो वेंदो. पर ‘माता’ जहिडो असराइतो, शानदारु, इज़तदारु शब्द उन सां जोड़ण ते इन भूमीअ जे जड टुकिडे मां चेतना जो प्रवाहु वहणु शुरू थिए थो ! जनमु भूमीअ लाइ गौरव, आदरु, प्रेम जहिडियूं जज़्बातूं पैदा थियनि थियूं. हिन क्रिस्म जी कशिश जो बियो नालो आहे राष्ट्रप्रेम. असांजे पवित्र ग्रंथ रामायण में बि महर्षि वाल्मीकिअ ‘जननी जन्मभूमिश्च स्वर्गादपि गरीयसी’ श्लोक चई जननी ऐं जनमभूमीअ खे हिक जेतिरो महत्व डिनो आहे.

मातृभूमीअ खे माता जो दर्जो डींदडु भारत अकेलो देश कोन्हे. दुनिया जे केतिरनि ब्रियनि मुल्कनि बि इहा प्रणाली अपनाई आहे. ज़िंअं रशिया पंहिंजे देश खे Rossiya Matushka 'रोसिया मातुष्का' जे नाले जी सुजाणप डिनी आहे. मातुष्का याने माता, जेको संस्कृत शब्द 'मातृ' मां अपभ्रंश थी रशियनि भाषा में आयलु आहे. रशियन भाषा में हज़ारें संस्कृत शब्द अपभ्रंश रूप में मौजूदु आहिनि. भारत में गंगा नदीअजी सुजाणप माता तरीके कई वेंदी आहे ठीकु तहिडीअ तरह रशिया में पिणि नदियुनि जे अगियां या पुठियां 'मातुष्का' अखरु लगायो वेंदो आहे.

युरोपियनि देश फ्रांस में माण्हू पंहिंजी मातृभूमीअ खे फ्रेंच भाषा में la mere patrie ला मेरे पेट्री, स्पेनिश वरी la madre patria/ ला माद्रे पेट्रीआ शब्द चवंदा आहिनि. हिननि बिन्ही में मेरे ऐं माद्रे जो अर्थु माता आहे.

दुनिया जे घणनि देशनि पंहिंजे राष्ट्र खे माता जो दर्जो डिनी आहे. पर जर्मनी देश वरी पंहिंजे देश खे पिता तुल्य करे मजींदो आहे. इनकरे उते मदरलैंड जे बदिरां फादरलैंड शब्द जो प्रयोग कंदा आहिनि. बी महाभारी लड़ाईअ दम्यानि हिटलर इन शब्द जो वाहिपो वधायो ऐं नाज़ियुनि जिनि मुल्कनि मथां पंहिंजो देरो ज़मायो हुआ जहिडोकि नेदरलैंड, नार्वे, डेन्मार्क उते अजु बि फादरलैंड शब्द जो प्रयोग थींदो आहे.

हाणे भारत जी गाल्हि करियूं त आज़ादीअ खां अगु भारत नाले देश जो को अस्तीत्व कोन हुआ. देश नंढनि वडुनि ५६५ राजनि ऐं रजवाडनि में विरिहायलु हुआ. सभु टुकिडा हिक हड़ में ब्रधल न हुआण जे बावजूदि बि उन खे गडियल नमूने हिन्दुस्तान जे नाले सुजातो पिये वियो. हर राज रजवाडो पंहिंजे पंहिंजे नमूने पंहिंजे पंहिंजे भौगोलिक प्रदेश खे संभाले वेठो हुआ.

बाज़े उन्हनि जे विच में लड़ायूं झगिडा बि हलंदा हुआ. थोरे में हिन्दुस्तान नाले प्रदेश त हुआ पर रीतसिरि को देश कोन हुआ. हाणे देश जहिडो कुझु न हुजे त उते प्रजा में देशप्रेम किथां पैदा थींदो ?

अहिडे उदासीन ऐं अन्धकारपूर्ण माहोल में किरणचन्द्र बेनरजी नाले हिकु बंगाली लेखक रोशनीअ जो तिरिविरो बणिजी आयो. सन् १८७३ ई. में हुन पहिरियों दफ़ो हिन्दुस्तान लाइ " भारत माता " शब्द जो प्रयोग करे इन ई नाले वारे हिक नाटक जी रचना कई. नाटक जी कथा सन् १७७० ई. में बंगाल में आयल भयंकर डुकार ते आधारित हुई, जंहिं में लगुभगु हिकु करोड़ माण्हुनि बुख विघे पंहिंजी जान गंवाई हुई. हिन नाटक में किरणचन्द्र बेनरजीअ हिक प्रसंग जो हिन नमूने बयानु कयो आहे. हिकु पती पत्नी दम्पति बुख खां व्याकुलु थी खाधे जी गोल्हा में भिटिकंदे भिटिकंदे वजी हिक झंगल में पहुतो. हिते हुननि जी मुलाक्रात हिक पूजारीअ सां थिए थी, जेको हिन जोड़े खे नज़दीक में आयल हिक मन्दिर में वठी वजे थो. मन्दिर में दुर्गा जे अवतार में भारत माता जे मूर्तीअ जी स्थापना थियल आहे. भारत माता जे दर्शन करण खां पोइ हीउ जोड़ो प्रतिमा अगियां सिरि निवाए प्रतिज्ञा कनि था त बंगाल ते जुल्म कंदड़ गोरनि खे कंहिं बि सूरत में बंगाल मां हकाले कंढासीं ऐं मातृभूमीअ खे विदेशी हकूमत जे पंजे मां आज़ादु कराईदासीं. इन करे ही बई ज़णा ज़ाल मुड़िस गडिजी हलिचलि शुरू कनि था. किसो क्रोताह हिन हलिचलि जी खबर बंगाल में पखिड़िजे थी ऐं केतिरा ई बंगाली माण्हू हिन हलिचलि में शामिलु थियनि था. भारत माता जे नाले करे देशभक्तिअ जी प्रचंड वीर उभिरे थी.

किरणचन्द्र बेनरजीअ जी लिखियल भारत माता नाटक सजे बंगाल जे माण्हुनि में डाढो जोश ऐं

उत्साह पैदा करे छडियो. माणहुनि जे दिलियुनि में देशभक्तिअ जी लहर छोलियूं हणण लगी. हर कंहिं जे ज़बान ते भारत माता जो नालो हुओ. बिश्नूचरण बिस्वास ऐं दिगम्बर बिस्वास जहिड़ा बंगाली क्रान्तीकार भारत माता जी लाज रखण लाइ अंग्रेज़ सरकार जे खिलाफु मैदान में टिपी पिया. थोरनि सालनि खां पोइ सन् १८८२ ई. में बंकिमचन्द्र चेटरजीअ पंहिंजी कहाणी 'आनंद मठ' में मातृभूमीअ जी स्तुति कंदड़ 'वंदे मातरम्' गीत लिखियो. उन खां पोइ त असंख्य माणहू हिन राष्ट्र खे माता जे रूप में डिसण लगा.

न, न. डिसण लगा, इएं चवणु बि गलति थींदो. छो त उन वक्रत ताई भारत माता जो को चित्र स्वरूप त हुओ ई कोन. भारतभूमीअ जी बराबरु नुमाइंदगी करण वारो स्पष्ट चहरो भारत माता जो अजा कंहिंजे ज़हन में उभिरियो ई कोन हुओ ऐं न कंहिं कल्पना ई कई हुई. सन् १८७३ ई. में जंहिं शख्स दुर्गा स्वरूप भारत माता जी कल्पना कई हुई उन श्री किरण चन्द्र बेनरजीअ पिणि पंहिंजी नाटक कथा में हिन देवीअ जे डेखाव जो को खासि वर्णनि कोन कयो हुओ. वरी बंकिमचन्द्र चेटरजीअ जे 'वंदे मातरम्' गीत में भारत माता जे गुणनि जी रुगो महमा गायल हुई, पर माता पाण कीअं थे डिसण में आई उनजी काबि कल्पना गीत मां न पिए जाणी सधिया.

लेखक ऐं चित्रकार बिना कंहिं चित्र स्वरूप वारी भारत माता जी भले काल्पनिक ई हुजे पर मूर्त स्वरूप डियण लाइ हिकु ब्रियो बंगाली नौजुवानु अगिते आयो, जंहिंजो नालो अवनींद्रनाथ टागोर. पेशे सां लेखक ऐं चित्रकार हुओ ऐं कविवर रवीन्द्रनाथ टागोर जो भाइटियो हुओ.

सन् १९०५ ई. में अवनींद्रनाथ पंहिंजी जादुई ब्रश ऐं कला सां केनवास ते पहिरियो दफ़ो भारत माता

जो चित्र बणायो. केसरी वस्त्रनि में सींगारियल दुर्गा देवीअ जे उन अवतार खे चार भुजाऊं डेखारियूं वयूं हुयूं. हिक भुजा में भोज पत्र, बी भुजा में सारियुनि जो गाहु, टी भुजा में सफ़ेद कपिड़ो ऐं चोथी भुजा में रुद्रक्ष जी मालहा डेखारियल हुयूं. इहे चार ई ज्ञान, अन्न, शांति ऐं अध्यात्म बाबति जी जाण डींदड़ निशानियूं हुयूं. भारत माता जी गोद में वेठलनि खे इहे चार ई चीजूं प्राप्त थियनि अहिड़ी भावना चित्रकार अवनींद्रनाथ डेखारण जी कोशिश कई हुई. अजुकल्ह मुकुटधारी भारत माता हथ में तिरंगो झले बबर शेर सां गडु कमल जे पुष्प मथां बीठल भारत माता जा चित्र डिसण में ईंदा आहिनि. पर अवनींद्रनाथ जे असुलाके चित्र में अहिड़ो कुझु न हुओ, बिल्कुलु सादो वॉटर कलर सां ठाहियलु, भारत माता जे मुंहं मां सादगी ऐं करूणा पिए बखी, केसरी कलर में पहिराणु बि सादो डेखारियलु हुओ.

हिन्दुस्तान जे हज़ारनि सालनि जे लंबे इतिहास में पहिरियो दफ़ो भारत माता खे चहिरो मिलियो, हाणे कमु हुओ देश जे हर कुंड में उन चहिरे खे पहुचाइणु ऐं माणहुनि में देश प्रेम जी चिणिग हणणु. इहो कमु वरी स्वामी विवेकानंद जी शिष्या सिस्टर निवेदिता कयो. (सिस्टर निवेदिता जो असुलूको नालो मार्गरेट एलिज़ाबेथ नोबल हुओ.). हुन १९०५ ई. में अवनींद्रनाथ जे पेइन्टिंग तां हज़ारनि जी संख्या में पोस्टर तयारु कराया ऐं देश जे अलगु अलगु स्थाननि ते डियारे मोकिलिया. चइनि सालनि जे अन्दरि त घणनि ई नागरिकनि जे हृदय में भारत माता जी छबी उकिरिजी वई. आज़ादीअ जी हलिचलि तेजू थी वई. क्रान्तिकारियुनि जो शौर्यघोष हर हर महादेव त हुओ ई, उन सां गडु हर फ़र्द जे जुबान ते भारत माता की जय जो नारो बि बुलन्दु थियण लगो ऐं वन्दे मातरम् बि सभिनी जे मन में वसी वियो. थोरनि सालनि खां पोइ सन् १९१८

ई. में सरदार पटेल ऐं खान अब्दुल ग़फ़ार खान जे उपस्थितिअ में बनारस में महात्मा गांधीअ भारत माता जे मन्दिर जो विधिवत उद्घाटन कयो. (मन्दिर अजु बि बनारस में मौजूदि आहे.) सन् १८७३ ई. में किरणचन्द्र बेनरजीअ पंहिंजी नाट्यकथा में भारत माता जे मन्दिर जी जेका कल्पना कई हुई उहा १३५ सालनि हां पोइ साकारुथी.

साल गुज़िरी विया आहिनि. आज़ादीअ जी हलिचलि में 'भारत माता की जय' ऐं 'वन्दे मातरम्' जे नारनि देश में क्रान्तिअ जी ज्वाला फहिलाइण में निमित्त बणिया, इन्हनि नारनि खे, इन्हनि शौर्यघोष खे भारतीय सेना वडी इज़त सां अपनायो आहे. अजु भारतीय

लशकर जे सभिनी छाविणियुनि में सवेर सुबुह जी परेड खां वठी शाम जो तिरंगे खे हेठि लाहिण जी भव्य विधिअ ताईसेना जे जुवाननि जी "भारत माता की जय" जे बुलंदु नारनि ऐं जयघोष सां वातावरण गूजिजी उथंदो आहे. युद्ध जे वक्ति दुश्मननि ते आक्रमणु करणु महिल बि इहे नारा हणी जोश पैदा कंदा आहिनि. हिननि सपूतनि जूं ब्र माताऊं हूंदियूं आहिनि. हिकिडी उहा माता जंहिं हुननि खे जनमु डिनो ऐं बी भारत माता, जंहिं लाइ हू पंहिंजा प्राण न्योछावरु करण लाइ आता वेठा हूदा आहिनि. इहा आहे शक्ति भारत शब्द जे पुठियां 'माता' अखरु लगाइण जी !!

With Best Compliments From

SEAWAYS MARITIME
&
TRANSPORT AGENCIES
P LTD
SEAWAYS
SHIPPING AGENCIES

509/510/521, VYAPAR BHAVAN, P. D'MELLO ROAD,
CARNAC BUNDER, MUMBAI - 400009 (INDIA)
TEL.: 23486115 / 23486116 / 40425333 (Hunting)
Direct : 6631 4137 (VBD) Fax : 91-22-23488702

E-mail : doolani@seaways.in
nirav@seaways.in
bhisham@seaways.in

M : 9820058789 (VBD) 9920058789 (Nirav)
9820158586 (Bhisham) 9820056607 (Vijay)

श्रद्धांजली

भारतीय सिन्धू सभा जा कु झु हमदर्द, कार्यकर्ता, सदस्य ही संसारी चोलो छडे वजी वैकुण्ठधाम में वासो कयो आहे. भा.सि.सभा उन्हनि जे आत्मा जे शान्तिअ लाइ ऐं संदनि कुटुम्ब परिवार जे सदस्यनि खे हिन महानु दुख सहण जी ईश्वर दरि प्रार्थना करे थी.

१. श्री किशिनचंद झवेरी
२. श्री महेश भठीजा
३. पू. दादी श्रीमती पुष्पा आडवाणी
४. श्री पुरषोत्तम खेराजाणी

ॐ शान्ति शान्ति शान्ति

आजमाए त डिसो

कु. निर्मला चावला

१. बरिसात जे मौसम में दालियुनि में घुणा पइजी वेंदा आहिनि. दालियूं गंदियूं थी वेंदियूं आहिनि. खासि करे छोला, सजा मुड, चवली वगैरह. पर जेकडहिं असां दालियुनि खे उस डेखारे हिकु चमचो तेलु लगाए रखिजे.

२. बरिसात जे मौसम लाइ असां पापड़ वठी रखंदा आहियूं. कुझु महिननि खां पोइ पापड़नि जो सवादु फिरी वेंदो आहे. उहे ताज्रा न रहंदा आहिनि, पर जेकडहिं असां पापड़ फ्रिज में रखंदासीं त उहे ताज्रा रहंदा.

३. मलाईअ मां गीहु ठाहिण वक्ति, जेकडहिं मखण जे पघिरिजण वक्ति उन में नढो चमचो सेंधो लूणु ऐं चोथो नढो चमचो हैड विझी टहिकाइबो त गीहु तकिड़ो बि ठहंदो, वधीक बि ठहंदो ऐं दाणि दाणि ऐं बाजारी पीलसिरे रंग जो ठहंदो ऐं घणे वक्त ताई खराबु बि न थींदो.

४. कुकर में दालियूं ओबाराण रखिबियूं आहिनि त दालि जो पाणी बाहिरि फहिलिजी वेंदो आहे ऐं कुकर सां गडु रंधिणो बि गंदो थी वेंदो आहे. पर जेकडहिं असां कुकर जे ढक खे सीटी कढी सीटीअ वारे हंध ते ऐं सेफ्टी वॉल्व जे चौधारी ऐं कुकर जे मुंहं ते तेलु लगाए दालियूं ओबारींदा त दालि जो पाणी बाहिरि न निकिरंदो.

५. बसर खे छिले, उन जी खल लाहे, पोइ पीलर सां कटींदा त तमामु सन्हियूं बसर जूं सिलाईस मिलंदियूं, जेके कंहिं सलादु ठाहिण या कंहिं भाजीअ

जी रसु ठाहिण में सुठियूं रहंदियूं.

६. टमाटनि जी खल लाहिण लाइ, टमाटा धोई छुरीअ सां उनमें मथे खां वठी हेठिताई चीर लगाइजनि, पोइ टमाटनि जी मथीं बूंडि कटे उन्हनि खे हिकु हिकु करे कांटे में अटिकाए, गैस ते पचाइजे, त उन्हनि जी खल सवलाईअ सां निकिरी वेंदी.

स्वाद जो संसारु

कु. निर्मला चावला

१. सूजीअ जा लडूं:

सामग्री: हिक कटोरी सूजी, हिक कटोरी खीरु, हिक कटोरी पीसियल खंडु, अधु कटोरी सचो गीहु, अधु कटोरी नारेल जो बूरो, चारि बादामियूं, चारि पिस्ता, अठ-डुह किशिमिशि, इलाइचियुनि जो पाउडरु.

विधि: हिक थाल में सूजी विझी रखो. खीर खे टहिकाए अधु कटोरी कयो. खीरु थधो थी वजे त सूजीअ में बू चमचा गीहु विझी खीर सां नरमु अटो गोहे रखो. डुह-पंद्रहां मिन्ट अटो ढके रखी छडियो. डुह-पंद्रहनि मिन्टनि खां पोइ अटो थोरो सख्तु थी वेंदो, त उन खे गीहु लगाए, अटे खे चडीअ तरह कले, रसाए, हिक चाणी ठाहे, उनजी थुल्ही रोटी वेलियो. रोटी वेलण लाइ चकुले ऐं वेलण खे गीहु लगायो, त रोटी चकुले ते न चिपकंदी. सूजीअ जी रोटीअ खे थधीळा गैस ते तए ते पचायो. रोटीअ खे चीरु डियो, जीअं उहा अंदरि ताई चडीअ तरह पचे. रोटीअ ते गीहु लगाए लगाए घटि गैस ते चडीअ तरह पचायो. रोटी तए तां लाहे हिक थाल्ह में थधी करण लाइ रखो. रोटीअ जा नंदा नंदा

टुकर ठाहे थधो करियो. रोटी थधी थी वजण ते उन खे मिक्सर में चडीअ तरह पीसियो. पीसियल रोटी थाल्ह में कढी उन में ब्र चम्चा गीहु, कुतिरि कयल बादामियूं पिस्ता, किशिमिशिएं इलायचा पाउडरु, पीसियल खंडु ऐं नारेल जो बूरो मिलाए उन जा लडूं ठाहियो. लडुनि खे नारेल जे बूरे में घुमाए कंहिं दबे में भरे रखो ऐं जडुहिं मर्जी पवे तडुहिं खाओ.

२. पनीरु कारा मिर्च:

सामग्री: पाव किलो पनीरु, ब्र बसर, ब्र सावा मिर्च, ५-६ कलियूं थूम जूं, १" अदिरक, ब्र तेज पता, ब्र वडियूं इलाइचूं, २ नंढियूं इलाइचूं, ३-४ लौंग, १०-१२ डिंगा खाजा (काजू), २०-२५ कारा मिर्च, २ चम्चा डुधु, लूण, कसूरी मेथी, मखण, २ चम्चा क्रीम, तेल, चीज़, सावा धाणा, अधु कपु खीरु, कॉर्नफ्लोर.

विधि: पनीर जा वडा वडा टुकर करे रखो. हिक तईअ में तेल विझी गैस ते रखी उन में तेज पता, नंढी, वडी इलाइची ऐं लौंग विझी, उन्हनि खे हिकु मिन्टु घुमाए पोइ उन में बसर कुतिरि कयल, थूम, अदिरक ऐं सावा मिर्च विझी उन में काजू विझो. (काजू पहिरीं १५-२० मिन्ट गरमु पाणीअ में पुसाए रखो). सजे मसाले खे २-३ मिन्ट पचाइण खां पोइ उन में लूण ऐं पाणी विझी घटि बाहि ते १५ मिन्ट टहिकण लाइ रखी छडियो. पनीर खे मेरीनेट करण लाइ हिक पेस्ट ठाहियो. पर उन खां पहिरीं तए ते कारा मिर्च सेके, चकुले वेलण सां उन्हनि जो धरधरो पाउडरु ठाहियो. मिर्च मिक्सर में न पीसणु घुरिजनि, पर वेलण सां उन्हनि जो पाउडरु ठाहिजे. हिक कटोरे में ब्र चम्चा डुधु खणी उन में अधु चम्चो लूण, थोरी कसूरी मेथी, ब्र चम्चा क्रीम, हिकु

चम्चो तेल, हिकु चम्चो कॉर्नफ्लोर, ४ क्यूब चीज़ कदूकसि कयल, कारा मिर्च पाउडरु ऐं सावा धाणा कटियल विझी, उनखे चडीअ तरह मिलाए, उन जी स्मूथ क्रीम ठाहे, उन में पनीर जा टुकर १५-२० मिन्ट विझी रखिजनि. १५-२० मिन्अनि खां पोइ नॉनस्टिक पैन में ब्र चम्चा तेल विझी, तेल खे गरमु करे कढी छडिजे ऐं पोइ घटि गैस ते उन पैन में मेरीनेटेड पनीर ग्रिल कजे. पनीर चइनी पासनि खां थोरो सेके करे कढी रखिजे. हिक पैन में ब्र चम्चा तेल ऐं हिकु चम्चो मखण विझी उन में बसर ऐं काजूए जी पेस्ट विझी पचाइजे. (पेस्ट ठाहिण वक्ति तेज पता वडी इलाइची ऐं लौंग कढी करे, बाकी सभु मिक्सर में पीसिजे), जडुहिं रसु पची करे तेल छडुण लगे त उन में पनीर जा टुकर विझिजनि. रसु तमामु घाटी थी वजे त उन में अधु कपु खीरु विझिजे. पंजनि मिन्टनि में ई पनीर मथां कारा मिर्च पाउडरु विझी खाइण लाइ परिछिजे. जेकडुहिं मिठाण जा शौकीन आहिया त हिन में अधु चम्चो खंडु बि विझी रसु ठाहे थी सधिजे.

३. पटाटा चिप्स:

सामग्री: २ किलो वडा लंबा पटाटा, लूण, पाणी,

विधि: बरिसाति जे मौसम में पटाटा सुठा न मिलंदा आहिनि ऐं विच तां कारा बि निकिरंदा आहिनि. हींअर बजार में सुठा ऐं वडा मिली रहिया आहिनि. पटाटनि खे छिले, वेफर्स करण वारी घोड़ीअ में धसे, वेफर्स ठाहिजनि. पटाटा छिलण खां पोइ पाणीअ में ई रखिजनि. वेफर्स बि पाणीअ में ई ठाहिजनि, न त त कारा थी वेंदा. हिक वडे टोप में पाणी टहिकाए, उन में लूण विझी, विफर्स विझी छाडिजनि. बिनि चइनि

मिन्टनि खां पोइ जडुहिं वेफर्स अधु गरियल ई हुजनि, त उहे कढी, हिकु हिकु अलगु करे, उस में सुकाइजनि. उस में ब्रु टे डीहं सुकाइण खां पोइ दब्रे में भरे रखिजनि ऐं खाइण महिल गरमु तेल में तरे, गाढा मिर्च विझे, खाइजनि.

४. सावनि मिर्चनि जी भाजी:

सामग्री: २५० ग्राम सावा मिर्च, २ वडा चम्चा धाणा, अधु चम्चो हैड, चम्चो लूण, हिकु चम्चो पीठल राई (औरि), हिकु चम्चो गरमु मसालो पीठलु, अधु चम्चो गाढा मिर्च, कौड़ो या राईअ जो तेलु'

विधि: सावा मिर्च धोई करे, चीर डेई रखिजनि. हिक कटोरे में सावा धाणा, लूण, गरमु मसालो, हैड गाढा मिर्च खणी उन में हिकु चम्चो तेल विझी, मसाले खे चडीअ तरह मिलाए मिर्चनि अंदरि भरिजे. गैस ते तईअ में ब्रु चम्चा तेल विझी, मिर्च विझी छडिजनि. पंजनि मिन्टनि खां पोइ मिर्च पलिटिजनि ऐं गुरी वजण ते खाई सधिजनि था.

निगेटिवि भावनाऊं रोगनि खे नोतो डियनि ऐं पाँजेटिवि भावनाऊं तन्दुरस्ती खे सडीनि

पुराणे ज़माने जे भारतीय ऋषियुनि मुनियुनि पंहिंजनि हज़ारें अद्भुत प्रयोगनि जे आधार ते चयो आहे त मनुष्य जे नाकारी (निगेटिवि) जज़्बातुनि या भावनाउनि जो बीमारियुनि सां ऐं हाकारी (पाँजेटिवि) भावनाउनि जो स्वास्थ्य सां, तन्दुरस्तीअ सां अतूटि

नातो डिठो वियो आहे. प्राणी जीवन में चिंता, तनाउ, डपु अचे थो त उहो बीमारियुनि खे नींड डिये थो, उन में वाधारो करे थो ऐं उमिरि घटाए थो. सिन्धीअ में चविणी आहे त “चिंता जहिडो मर्जु कोन्हे ऐं खुशीअ जहिडी खोराक कोन्हे.” शरीर विज्ञानियुनि हिन विषय ते काफ़ी तजुर्बा कया आहिनि, हिकु अहिडो तजुर्बो हिन रीति आहे. हुननि कुझु कुआ rats खणी इलेक्ट्रिक ग्रिड ते रखिया ऐं उन्हनि खे हेवी इलेक्ट्रिक शॉक डिनो. इन करे कुआ अत्यंत डप में अची विया. हिन सख्तु शॉक जी यादिगिरी उन्हनि जी स्मृतिअ में उकिरिजी वई. कुझु वक्त खां पोइ उन्हनि ई कुअनि खे हल्को शॉक डिनो वियो जेको कंहिं बि क्रिस्म जो नुकसानु पहुचाइण वारो न हुओ. इन हूंदे बि कुअनि पंहिंजी स्मृतिअ जे आधार ते खूबु डप ऐं चिंता में अची विया ऐं बियनि कुअनि जी भेट में जिनि खे कोई शॉक न डिनलु हुओ, उन्हनि खां अगु ई मरी विया.

शरीर विज्ञानियुनि जो चवणु हुओ त पहिरियो शॉक जेको सख्तु हुओ, उन्हनि खे मारण लाइ ज़रे घटि काफ़ी हुओ, उन जी स्मृति उन्हनि जे दिमाग में वेही वई ऐं बिये दफ़े जो शॉक तमामु हल्को हूंदे बि उन्हनि जे जल्दी मौत जो कारणु बणियो. सिन्धीअ में चविणी आहे त “सपु न मारे, सप जो सरापु मारे” उन्हनि जे मौत जो कारणु बिये दफ़े जे इलेक्ट्रिक शॉक उन्हनि जे मन में पैदा थियल डप ऐं चिंता जी भावना जी प्रतिक्रिया हुई. कुआ बाहिरियनि कारणनि सबबु न, पर आंतरिक डप ऐं चिंता सबबु मुआ हुआ.

अहिडनि अनेक प्रयोगनि रस्ते डिठो वियो त जेके स्त्रियूं घणो गमगीनि, उदासु, दुखी रहनि थियूं उहे घणो करे बियनि स्त्रियुनि जी भेट में ब्रेस्ट कैंसर खां

वधीक पीड़ित रहनि थियूं. याने चिंता, तनाउ, शॉक इहे शरीर जी रोग खिलाफु लड़ण जे शक्तिखे घटाईनि था याने इम्युनिटीअ (immunity) खे घटाईनि था. अहिडे नमूने निश्चित, तनावरहित, खुशि मिज़ाजु सुभाउ शरीर जी इम्युनिटी वधाइण में मदद करे थो.

कुझु साल अगु दुनिया जे मशहूर सर्जन सर हेनिएज ओगिल्वि चयो त (The happy man never gets cancer) प्रसनचित ऐं खुशिमिज़ाज इन्सान खे केंसर कडहिं न थींदी आहे. भावनाउनि ऐं बीमारियुनि जो पाण में सन्बंथु आहे ई इन में को शकु कोन्हे. अलगु अलगु मानसिक स्थिति या नेगेटिवि नकारी भावनाऊं दुर्भावनाऊं बीमारियूं जहिडोकि डिप्रेसन, डिमेनशिया वगैरह पैदा कनि थियूं ऐं पैदा कनि थियूं.

ज्योर्जटाउनि युनिवर्सिटी ऑफ मेडीसिन, वॉशिंगटन जे डॉ. केन्डस पर्ट जो चवणु आहे त असां खे “शरीर जी तन्दुरस्ती” ऐं “शरीर जी बीमारी” अहिडनि शब्दनि जो प्रयोग न करे “भावनाउनि जी तन्दुरस्ती” ऐं “भावनाउनि जी बीमारी” जहिडनि शब्दनि जो प्रयोग करणु खपे.

नमनु - वंदनु

कोरोना महामारीअ सजी दुनिया में तबाही मचाए डिनी आहे. भारतीय सिन्धू सभा जा कार्यकर्ता हिन सेवा जे कम में पुठियां कोन आहिनि. सजे भारत में उहे तन, मन ऐं धन सां हिन ईश्वरीय कार्य खे निस्वार्थ भावना सां करे रहिया आहिनि.

हिननि कार्यनि में मुम्बईअ में बाहिरि खां ईदड भाउरनि खे हॉस्पिटल में दाखिलु कराइण लाइ मदद करणु, बेड वठी डियण में मदद करणु, ऑक्सीजन सिलेंडर जी व्यवस्था कराए डियण, मरीजनि खे खाधो

पहुचाइणु, गरीबनि खे राशन जी मदद, बुजुर्गनि खे वैक्सीन हणाइण लाइ मदद, आयुर्वेदिक दवाउनि, काढ़नि जी मदद वगैरह जहिडनि कमनि करण में हू आत्मिक शान्ति महसूसु कनि था.

मुम्बई - चेम्बूर में सर्व श्री वलभ झवेरी, लक्ष्मण कनल, सुरेश आमलाणी, राजेश सहिता, निर्मला चावला, आदि. महीम दादर मां श्री वीरू डडूलाणी, श्रीमती हेमा ज्ञानाणी, श्रीमती सीमा भावनाणी, श्री रोहित भागनाड़ी आदि, मुलुंड मां सर्व श्री राधाकृष्ण भागिया, जीवन वाधवाणी, किशोर आसवाणी, श्रीमती प्रिया दावरा आदि.

पूना में श्री सुरेश हेमनाणीअ जे रहिबिरीअ में मेन, युवा ऐं महिला शाखा सक्रिय थी कमु करे रहिया आहिनि. श्री जेठानंद राजपूत त अम्बूलन्स जी सेवा डिनी आहे. हू ज़रूरतमंदनि खे ऑक्सीजन सिलेंडर पहुचाए रहियो आहे. कोल्हापुर जो श्री मनोज बचवाणी-ओक्सीजन कोन्संट्रेट बाबति जी सेवा करे रहियो आहे. अमरवतीअ में डॉ. रोमा बजाज ऑनलाईनि ते डॉक्टरी परामर्श, वैक्सीनेशन, घरनि खे सेनिटाईज़ कीअं कजे, हाथ सफा तो कोरोना दफ़ा ऐं निर्भय रहना - एक मात्र दवा वगैरह जहिडा कार्यक्रम डई, डीहं राति सेवा करे रही आहे.

उल्हासनगर में एडवोकेट श्री दीपक वटवाणी ऐं श्री महेश सुखरामाणी राशन, फ्रूट, स्टीम मशीन, मास्क, सैनीटाईज़र जो वितरण करण खां सवाइ काफ़ी कम थी रहिया आहिनि. श्री वटवाणी साहेब हिक सुठा कलाकार आहिनि. पंहिंजनि कलाकार साथियुनि खे जनता जे मनोरंजन लाइ कॉमेडी प्ले, कोरोना बाबति जी जागृतिअ बाबति जू खबरूं बि डींदा रहंदा आहिनि. अहिडनि सभिनी नामी-अनामी कार्यकर्ताउनि खे लख लख वन्दनि ऐं नमनि.

جنهن مان هندستان ۲۰ ڪروڙ روپيه بروقت ڏيئي ڇڏيا هئا. ليڪن ۲۲ آڪٽوبر ۱۹۴۷ع تي پاڪستان ڪشمير مٿان حملو ڪري ڇڏيو، ان ڪري ڀارت جي منترن منڊل فيصلو ڪيو ته باقي جا ۵۵ ڪروڙ پاڪستان کي نه ڏنا وڃن. وري هڪ وار گانڌيجي ۽ آمريڪا اڀواس ڪرڻ جي راهه ورتي ۽ ضد ڪيو ته اهي ۵۵ ڪروڙ پاڪستان کي ڏنا وڃن. سرڪار کي وري جهڪڻو پيو.

۱۷. گانڌيجي ۽ جي اهڙي وهنوار کان تنگ ٿي ڀارت جي پرڄا انڊر ٽي انڊر پوسرٽ لڳي. گانڌي چڻ ته ڀارت جو نه، پر پاڪستان جو راشن پتا هئو، جيڪو هر قدم تي پاڪستان جي حق ۾ اچي بيهندو هئو، پوءِ ڀلي پاڪستان جي گهر جائز هجي يا ناجائز. گانڌي ۽ پرواهه نه ڪئي.

منهنجي گانڌيجي ۽ سان ڪابه دشمني ڪانه هئي. منهنجي من ۾ ديش پريم کان سواءِ ڪجهه ڪونه هئو. پر اهڙين انيڪ گهٽتائين ڪري ۽ خاص ڪري ورهاڱي وقت جيڪي پينڪر گهٽتائون ٿيون، تن منهنجي وويڪ کي زبردست لوڏي ڇڏيو. ان سبب ئي مون کي هيءُ قدم کڻڻو پيو.

ڀارتيه سنڌو سپا نيوز ليٽر آجيون ڇندو

نه چاهيندي به ڀارتيه سنڌو سپا نيوز ليٽر جو آجيون ڇندو هاڻ ۱ مئي ۲۰۲۱ کان روپيه هڪ هزار ڪيو ٿو وڃي. پيپر، ڇپائي ۽ ٽرانسپورٽ جي وڌيل اگهن ڪري مجبور ٿي اهو قدم کڻي رهيا آهيون.

راشٽري پاشا بناڻ تي اعتراض ورتو ته گانڌي ۽ هنن کي خوش ڪرڻ لاءِ هنديءَ جي بدران هندستاني (هندي ۽ اڙدو ۽ جي ڪڇڻي) پاشا جي وڪاس تي زور ڏنو.

۱۲. ڪن مسلمانن وندي ماترم گيت تي وروڌ ڪيو. گانڌي ۽ مسلمانن جي ها سان ها ملائي ان گيت کي راشنر گان بڻجڻ کان روڪيو.

۱۳. گانڌيجي ۽ انيڪ موقعن تي شيواجي، مهاراڻا ڀرتاپ ۽ گرو گوبندسنگهه کي پنهنجي رستن تان پٽڪيل ديش پٽ ڪري ڪوٺيندو هئو. ٻئي طرف محمد علي جناح کي قاعدي - اعظم ڪري سڏيندو هئو.

۱۴. سن ۱۹۳۱ع ۾ آزاد ڀارت جي راشنر جهنڊي طئه ڪرڻ بابت هڪ سمني ۽ جو گنن ڪيو ويو، جنهن سرو سهمنيءَ سان سڃاهڻ ڏنو ته پڳوا رنگ جي ڪپڙي جي وچ ۾ چرخو رکجي. اها ڊزائين پاس ڪئي ويئي، پر گانڌي ۽ ضد ڪري سمنيءَ جي ان سڃاهڻ کي ريتي ٿن رنگن واري ڪپڙي تي چرخي جي نشانيءَ واري ڊزائين ڪرڻ لاءِ چيو.

۱۵. سردار ولپ پائي پٽيل جي اڌيڪشتا ۾ منترن منڊل سرو سهمنيءَ سان پرستاؤ پاس ڪيو ته سومناٿ مندر جو پٺر نماڻ جو ڪم سرڪاري خرچ تي ڪرايو وڃي. پر گانڌيجيءَ جي ضد سبب اهو پرستاؤ خارج ڪيو ويو. هيڏانهن ۱۳ جنوري ۱۹۴۸ع تي گانڌيجيءَ آمريڪا انشن ان ڳالهه لاءِ ڪيو ته سرڪاري خرچ تي دهليءَ ۾ آيل مسجدن جو پٺر نماڻ ڪاريه ڪرايو وڃي! هن جو آمريڪا انشن رڳو هن جي ضد ۽ دٻاءُ وجهڻ لاءِ ٿي هئو.

۱۶. ورهاڱي کان پوءِ هڪ سمجهوتي هيٺ ڀارت کي ۷۵ ڪروڙ روپيه پاڪستان کي ڏيڻا هئا،

۷. ڀارت جي وڀاڄن وقت پاڪستان ۾ هندن جو قتلار ٿي رهيو هئو ان وقت هندو پنهنجي جان بچائي پناهگير ٿي ڀارت ۾ اچي رهيا هئا ۽ دهليءَ ۾ خالي ٿيل مسجدن ۾ اچي پناهه ورتي. مسلمانن ان تي اعتراض ورتو. گانڌي ان اعتراض اڳيان جهڪي ويو ۽ هندن کي جنهن ۾ بزرگ، ٻار، زالون به هيون انهن کي ٻاهر تڙي ڪڍي قت پات تي سخت سيءَ ۾ راتيون گذارڻ لاءِ مجبور ڪيو.

۸. مهاتما گانڌيءَ دهليءَ جي هڪ مندر ۾ پنهنجي پرارٿنا سڀا جي دؤران نماز پڙهي، جنهن تي پوڄارين ۽ سڀني هندن اعتراض ورتو، جنهن جي گانڌيءَ ڪا به پرواهه نه ڪئي. ليڪن مهاتما گانڌيءَ هڪ دفعو به ڪنهن مسجد ۾ وڃي گيتا جو پاڻ نه ڪري سگهيو.

۹. لاهور جي ڪانگريس اجلاس ۾ واپس ڀائي پتيل گهڻائيءَ سان پريزيڊنٽ ٿي چونڊجي آيو، پر گانڌيءَ جي ضدڪري ان پد تي جواهر لال نهرو کي آندو ويو. يعني گانڌي پنهنجي ٻالهه مڃائڻ لاءِ اُپواس-ٽرٽي-رُسط جهڙا هٿ ڪندا استعمال ڪندو هو. هن ڪڏهن به نيتي-انيتي جو خيال نه ڪيو.

۱۰. ۱۴ جون ۱۹۴۷ع تي دهليءَ ۾ سڏايل اڪل پارٽيه ڪانگريس سمٽيءَ جي بئنگ ۾ ڀارت وڀاڄن وارو پرستار نامنظور ٿيڻ وارو هئو، ليڪن گانڌيءَ اتي پهچي پرستار کي زوريءَ پاس ڪرايو. ياد رکو گانڌيءَ خود چيو هئو ته ڀارت جو وڀاڄن هن جي لاش مٿان ٿيندو! نه فقط وڀاڄن ٿيو پر نردوش جنتا جو به قتلار ٿيو ۽ گانڌيءَ ڪجهه نه ڪيو.

۱۱. ڌرم نرپيڪشتا جي آڙ ۾ مسلمانن جي چاپلوسي ڪرڻ واري نيتيءَ جو جنر داتا گانڌي ٿي هئو. جڏهن مسلمانن هنديءَ کي

ڪم ڪيو.

گانڌيجيءَ پاڻ کي مسلمانن جو خير خواهن آهي اهڙي نموني پاڻ کي پيش ڪندو هئو. ڪيرالا جي موپلا مسلمانن اتي جي ۱۵۰۰ هندن جو قتلار ڪيو، ۲۰۰۰ کان وڌيڪ هندن کي زوريءَ مسلمان بڻايو ويو ۽ ڪيترين ئي هندو استرين جو ست لٽيو هئو. ان گهٽنا خلاف گانڌيءَ هڪ حرف به نه اُچاريو.

۴. ڪانگريس جي ترپرا واري اجلاس ۾ نيتاجي سڀاش چندر بوس کي گهڻائيءَ سان ڪانگريس جو اڏيڪش چونڊيو ويو هئو، پر گانڌيءَ پنهنجو ضد ڏيکاري پنهنجي پياري سيتا رميه جو سمرٿن ڪيو ۽ بوس کان زبردستيءَ استيعفا ڏياري سيتا رميه کي اڏيڪش بڻايو.

۵. ۲۳ مارچ ۱۹۳۱ع تي پڳت سنگهه، سڪديو ۽ راج گروءَ کي قاسي ڏني ويئي هئي. سڄي ديش هنن وير بالڪن کي بچائڻ لاءِ مهاتما گانڌيءَ کي پرارٿنا ڪئي. ليڪن گانڌيءَ هنن بالڪن جي هنسا جي ننڍا ڪندي ديش واسين جي هن پرارٿنا کي نامنظور ڪري ڇڏيو.

۶. گانڌيءَ ڪشمير جي هندو راجا کي چيو ته ڪشمير ۾ مسلمانن جي گهڻائي آهي ان ڪري اُتي جو شاسڪ مسلمان ٿي هئڻ گهرجي. انڪري راجا هريسنگهه کي گهرجي ته هو پنهنجي راج گديءَ جو تياڳ ڪري ڪاشيءَ ۾ وڃي پراشچت ڪري! جڏهن ڪ حيدرآباد ۾ نظام جي حڪومت جو گانڌي سمرٿن ڪري رهيو هو جتي هندن جي گهڻائي هئي. يعني گانڌيءَ جون نيتيون ڌرم انوسار بدلجنديون رهنديون هيون. گانڌيءَ جي مرتيو کان پوءِ سردار پتيل فوج وٺي وڃي حيدرآباد تي قبضو ڪيو ۽ ڀارت سان ملائي ڇڏيو. گانڌيءَ جي جيئري اهو ممڪن نه ٿئي ها.

پارٽي سنڌوسيا

نيوز ليٽر

۲۶۲ انگ

مئي ۲۰۲۱ ع

Registered with Newspaper of India (RNI) 70242/94.

To,

مون گانڌيءَ کي ڇو ماريو؟ نٿورام گوڊسي جي زباني

اهنسا

هندن کي ڪانٽر بڻائي ڇڏيندي. ڪانپور ۾ گڻيش شنڪر وديارٿيءَ کي مسلمانن چيچلائي چيچلائي

ماريو هئو. مهاٿما گانڌي سڀني هندن کي گڻيش شنڪر وديارٿيءَ وانگر اهنسا جي مارگ تي هلي پليدان ڏيڻ جي ڳالهه ڪندو هئو. نٿورام گوڊسي کي ڊپ هئو ته اهڙي اهنسا واري نيتي هندن کي ڪمزور بڻائي ڇڏيندي ۽ هو پنهنجا حق ڪڏهن به حاصل ڪري نه سگهندا.

۲. سن ۱۹۱۹ع ۾ جلياناوالا باغ جي ڳولي ڪانڊ ڪان پوءِ سڄي ديش ۾ انگريزي حڪومت خلاف سخت غصو هئو. پارٽيه جنتا هن نر سنهار جي جوابدار جنرل ڊاير خلاف سخت ڪارروائي ڪرڻ لاءِ مهاٿما گانڌيءَ کان گهر ڪئي، پر گانڌيجيءَ هن گهر ڪرڻ جي صاف منع ڪري ڇڏي.

۳. مهاٿما گانڌيءَ خلاف آندولن جو سمرتن ڪري پارٽيه راجنيتيءَ ۾ زهر ملائڻ جو

۳۰ جنوري ۱۹۴۸ع تي نٿورام گوڊسي مهاٿما گانڌيءَ کي گوليون هڻي هن جي هتيا ڪئي هئي، پر موقعي واردات تان فرار ٿيڻ بدران هو اُتي بيٺو رهيو ۽ آتم سمرپڻ ڪيو. نٿورام گوڊسي سميت ۱۷ جڻن تي گانڌيجيءَ جي هتيا ڪرڻ جو مقدمو هلايو ويو هئو. هن مقدمي جي شروعاتيءَ درميان نٿورام گوڊسي نيايه مورتِي ڪوسلا کي وينتي ڪئي ته مونکي منهنجو لکيت بيان جنتا اڳيان پڙهي ٻڌائڻ جي اجازت ڏني وڃي، جيڪا ڪورٽ قبول ڪئي. جيتوڻيڪ سرڪار نٿورام جي ان بيان کي پڌري ڪرڻ تي بندش وجهي ڇڏي پر نٿورام جي ننڍي پيءُ ۽ گانڌي هتيا جي سھه آروپي گوپال گوڊسي ۶۰ سالن جي قانوني جنگ بعد ڀارت جي سپريم ڪورٽ مان جيت حاصل ڪئي ۽ نٿورام جي هن بيان کي ڪتابي صورت ڏيئي ڇپائي پڌرو ڪيو. نٿورام گوڊسي گانڌي هتيا جي حق ۾ ۱۵۰ دليل پيش ڪيا هئا، جن مان ڪجهه هيٺ پيش ڪجن ٿا.

۱. نٿورام جو ويچار هئو ته گانڌيءَ جي